

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W SOPOCIE

NA LATA 2012-2014

ZA 2013 ROK

MAJ 2014

WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Sopocie na lata 2012-2014 opracowany został w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

Zapisy przytoczonej wyżej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje w Sopocie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS).

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej roli opiekuńczo wychowawczej, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz usamodzielnienia wychowanków opuszczających wskazane formy, w tym zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych.

WSPIERANIE RODZINY

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie wypełniał zadania gminy w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku, realizując zadania wynikające z ww. programu.

Wsparcie dziecka i rodziny w środowisku opiera się na prowadzonej z rodziną pracy socjalnej, w którą wplatane są inne wzmacniające i wspierające formy pomocy. Pracownik socjalny w Sopocie korzystał w pracy z takich instrumentów jak: poradnictwo specjalistyczne, praca asystenta rodziny w środowisku, zapewnienie opieki dzieciom w placówce wsparcia dziennego, aktywizacja społeczno – zawodowa w Centrum Integracji Społecznej, zespoły interdyscyplinarne, monitoring środowisk wielodysfunkcyjnych w godzinach popołudniowych.

W ramach Działu Pracy Socjalnej działał Zespół ds. Rodzin w składzie: trzech pracowników socjalnych, trzech asystentów rodziny oraz pracownik odpowiedzialny za organizowanie pracy środowiskowej – podwórkowej.

Liczbę rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Sopocie, w tym ilość rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego przedstawia tabela poniżej.

Lista rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Sopocie.

<i>Wyszczególnienie</i>	2013
Liczba środowisk korzystających z pomocy społecznej	1 138
Liczba środowisk korzystających z pomocy Zespołu ds. Rodzin w tym:	144
Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy	139
Rodziny niewydolne w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	107

Kompetencje asystenta rodziny zostały zdefiniowane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. MOPS wprowadził osoby pracujące w charakterze asystentów rodziny w maju 2006 roku. Celem tego działania było wyrównywanie umiejętności społecznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania rodziny poprzez wprowadzenie w środowisko opiekunów pracujących indywidualnie z rodziną asystując w codziennym życiu. Od 2012 roku praca asystenta rodziny została zdefiniowana w ustawie o wspieraniu rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W 2013 r. wsparciem asystenta objęto 34 rodziny. Wśród nich 3 rodziny niewydolne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i gospodarstwa domowego zostały objęte Indywidualnym Programem Wychodzenia z Bezdomności.

Pracownicy socjalni w swoich działaniach na rzecz rodzin wspierani są przez Stowarzyszenie „Po_moc”, które od 2009 roku realizuje projekt dofinansowywany z Urzędu Miasta Sopotu. W ramach projektu monitorowane są środowiska wielodysfunkcyjne poza godzinami pracy ośrodka w dni powszednie oraz w soboty.

Rodziny objęte wsparciem Zespołu objęte są konsultacjami specjalistycznymi oraz środowiskowymi formami pracy socjalnej tj. kolonie, półkolonie, ferie zimowe, zabawy mikołajkowe.

Zrealizowane cele szczegółowe programu wsparcia rodziny i kierunki działań:

a) tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny

Kierunki działań:

- **koordynowanie działań różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny w Sopocie**

Jedynym z najważniejszych zasobów w systemie wspierania rodziny jest współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz zapewniającymi łatwy dostęp do specjalistów, są nimi:

- Punkt interwencji Kryzysowej, al. Niepodległości 759A,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, ul. Władysława 23,
- Sąd Rejonowy w Sopocie, ul. 1 Maja 10,
- Stowarzyszenie „Sopocki Dom”, ul. Armii Krajowej 68,
- Stowarzyszenie „Po_moc”, ul. Kolejowa 14,
- Młodzieżowa Placówka Wychowawcza Caritas Archidiecezji Gdańskiej, ul. Sikorskiego 2,
- Związek Harcerstwa Polskiego, al. Niepodległości 679,
- Ośrodek Promocji Zdrowia i Terapii Uzależnień SPZOZ, ul. Chrobrego 6/85,
- Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny, al. Niepodległości 817a,
- Świetlica „Meander” przy Szkole Podstawowej nr 9, ul. Kolberga 15,
- Ośrodek Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka przy Zespole Szkół Specjalnych nr 5, ul. Kazimierza Wielkiego 14.
- Świetlica terapeutyczna przy Zespole Szkół Nr 3, ul. Haffnera 55,
- Polskie Centrum Mediacji Oddział w Sopocie, al. Niepodległości 797b.

- **wdrożenie kompleksowego systemu działań profilaktyczno – interwencyjnych obejmujących całą rodzinę**

- Zespół ds. Rodzin na stałe współpracuje z kuratorami, policją oraz pedagogami i wychowawcami we wszystkich szkołach podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych na terenie miasta.
- W wyniku prowadzonych działań asystenta rodziny i pracownika socjalnego w 5 rodzinach sytuacja poprawiła się i 12 dzieci zagrożonych koniecznością zapewnienia opieki w pieczy zastępczej w 2013 roku pozostało w środowisku naturalnym.

Systemowa pomoc rodzinie możliwa jest dzięki współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną oraz placówką wsparcia dziennego prowadzoną przez Stowarzyszenie „Sopocki Dom”. W 2013 roku z zajęć w placówce skorzystało 29 dzieci.

W zespole poradni pracują psycholodzy, pedagodzy, lekarz psychiatra dziecięcy i młodzieżowy.

- **opracowanie i zorganizowanie systemu postępowania z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w placówce lub innej formie opieki zastępczej**

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 69/2013 Dyrektora MOPS z dnia 22.11.2013 r. została wprowadzona procedura nadzoru, kontroli, współpracy oraz działań podejmowanych na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i pracownika socjalnego.

b) rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra dziecka, wzmocnienie roli i funkcji rodziny

Zespoły interdyscyplinarne dotyczące rodzin z dziećmi odbywały się z udziałem służb i instytucji sopockich oraz pracowników ośrodka – 31 spotkań. Podczas spotkań omawiano główne problemy występujące w rodzinach z dziećmi i ustalano plan pracy z rodziną w ramach kompetencji poszczególnych instytucji.

Kierunki działań:

- **tworzenie rejestru dzieci zagrożonych umieszczeniem w zastępczych formach opieki**

Stworzono rejestr dzieci zagrożonych umieszczeniem w zastępczej formie opieki i który jest na bieżąco aktualizowany. W ramach wdrożenia kompleksowego systemu działań profilaktyczno – interwencyjnych obejmujących całą rodzinę prowadzony jest rejestr dzieci zagrożonych koniecznością umieszczenia w pieczy zastępczej – zarejestrowano 5 rodzin, w których znajdowało się 12 dzieci. Ponadto, prowadzony jest rejestr rodzin zagrożonych bezdomnością – 9 rodzin. Z rodzinami tymi prowadzono intensywną pracę socjalną, były one objęte wsparciem asystenta rodziny, podpisano 3 kontrakty socjalne.

- **umożliwienie rodzinom wymagających wsparcia łatwego dostępu do specjalistów**

W systemie pomocy dziecku i rodzinie w Sopocie działania prowadzi Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sopocie – w zespole poradni pracują psycholodzy, pedagogzy, lekarz psychiatra dziecięcy i młodzieżowy. łącznie skierowano do Poradni 13 osób.

Rodziny objęte wsparciem Zespołu ds. Rodzin objęte są również konsultacjami specjalistycznymi psychologa i prawnika Ośrodka. łącznie z konsultacji z prawnikiem skorzystało 27 osób, a z psychologiem 3 osoby.

- **pozyskanie wolontariatu w celu wyrównywania deficytu rodziny**

W oparciu o pomoc 2 wolontariuszy ze szkoły zorganizowano półkolonie, ferie zimowe i zabawy mikołajkowe dla dzieci. Wolontariusze na terenie szkoły pomagali dzieciom przy odrabianiu lekcji.

- **pomoc metodyczna dla osób pracujących z rodziną dysfunkcyjną**

Odbyły się 3 warsztaty dla 3 asystentów i pracownika socjalnego przygotowujące do prowadzenia indywidualnych konsultacji wychowawczych podczas bezpośredniej pracy z klientami w środowisku. Warsztaty były prowadzone przez psychologa Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

c) rozwijanie umiejętności rodzicielskich

W zakresie edukowania i wczesnego interweniowania w rodzinach mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych prowadzono pracę socjalną w 10 rodzinach, były one objęte wsparciem asystenta rodziny oraz odbyły się konsultacje w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej: 3 matki skorzystały z indywidualnych konsultacji z psychologiem, a 6 matek uczestniczyło w zajęciach grupowych w Szkole dla Rodziców.

Kierunki działań:

- **zapewnienie rodzinom łatwego dostępu do specjalistów**

Zapewniono dostęp do specjalistów w ramach MOPS – psycholog, prawnik i pracownik socjalny oraz w ramach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej – psycholog, pedagog i lekarz psychiatra dziecięcy i młodzieżowy. Na terenie Sopotu nie jest dostępny lekarz psychiatra dla dzieci w ramach ochrony zdrowia.

- **tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo wychowawczych**

Utworzenie grupy wsparcia zaplanowano w późniejszym okresie.

d) wspomaganie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny poprzez formy wsparcia dziennego

Kierunki działań:

- **prowadzenie „szkoły dla rodziców”**

Na zajęcia grupowe w Szkole dla Rodziców prowadzonej przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną uczęszczało 6 matek.

- **tworzenie grup edukacyjnych dla rodziców wymagających pomocy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych**

Powyższe działania prowadziła Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. W Szkole dla Rodziców uczestniczyły 3 matki, które miały indywidualne konsultacje z psychologiem Poradni, w zajęciach grupowych uczestniczyło 6 matek.

- **udzielanie wsparcia rodzinom niezaradnym przez asystenta rodziny**

Wsparciem asystenta rodziny objęte były 34 rodziny (60 dzieci).

- **organizowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych w ognisku wychowawczym**

Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze odbywały się w Stowarzyszeniu „Sopocki Dom”, z których skorzystało 29 dzieci.

- **organizowanie zajęć pozaszkolnych w świetlicach środowiskowych**

Zajęcia pozaszkolne wspomagające funkcje opiekuńczo – wychowawcze rodziny odbywały się w Stowarzyszeniu „Sopocki Dom”, Młodzieżowej Placówce Wychowawczej działającej przy Caritas Archidiecezji Gdańskiej, świetlicy terapeutycznej przy ul. Haffnera 55 przy Zespole Szkół Nr 3.

- **stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających**

W 2013 roku wytypowano dwie rodziny wspierające, które nie podjęły współpracy z MOPS.

e) pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży

Kierunki działań:

- **organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia**

Z różnych form zajęć zorganizowanych w czasie ferii zimowych skorzystało łącznie 27 dzieci. MOPS współpracował z Sopocką Akademią Tenisową, Sopocką Szkołą Animatorów Społecznych. W wypoczynku letnim uczestniczyło 29 dzieci. Dzieci wyjechały na kolonie do Muszyny, Małej Cichej i Orkusza. Stowarzyszenie „Sopocki Dom” zorganizowało wypoczynek 8 dzieci.

- **organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia**

Paczki świąteczne otrzymane od sponsorów otrzymało 140 dzieci. Ponadto zorganizowano dwie zabawy mikołajkowe, w których uczestniczyło łącznie 105 dzieci.

- **prowadzenie pracy podwórkowej**

Praca podwórkowa skierowana była do dzieci i młodzieży zagrożonej patologiami i niedostosowaniem społecznym. Dwa razy w miesiącu prowadzone były zajęcia ruchowe na terenie Trójmiasta. łącznie uczestniczyło w nich 28 dzieci z rodzin objętych pomocą. Zajęcia te pomagały w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży. Pracownik socjalny budował trwałą i pozytywną relację z młodzieżą opartą na wzajemnym zaufaniu oraz zapoznawał i wdrażał w zachowaniu dzieci powszechnie obowiązujące normy i zasady społeczne.

f) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin

W zakresie działań MOPS, w tym Punktu Interwencji Kryzysowej rodziny mogły korzystać z terapii psychologicznej.

Kierunki działań:

- **umożliwienie skorzystania z terapii rodzinom wymagających wsparcia**

Działania takie nie są prowadzone na terenie Sopotu. W Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej w ramach programów psychoterapeutycznych w „Szkoła dla Rodziców” uczestniczyło 9 matek.

- **umożliwienie skorzystania z mediacji**

Pomimo możliwości skorzystania z pomocy Ośrodka Mediacji żadna z rodzin nie była zainteresowana tą formą pomocy.

g) przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci funkcjonujących w zastępczych formach opieki

Praca socjalna z rodzicami biologicznymi prowadzona była w 9 środowiskach, 1 dziecko powróciło do domu rodzinnego.

Kierunki działań:

- **podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych**

Przywracanie więzi rodzinnych, rozwijanie właściwych wzorców więzi rodzinnych realizowane było w ramach pogłębionej pracy socjalnej pracownika socjalnego oraz wsparcie asystenta rodziny w 34 rodzinach objętych pomocą.

- **umożliwienie rodzicom udziału w różnego rodzaju terapii**

Rodzice mogli wziąć udział w terapii psychologicznej w Punkcie Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz brać udział w terapiach i treningach, programach psychoterapeutycznych i programach edukacyjnych organizowanych przez Poradnię Pedagogiczno – Psychologiczną.

Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu:

1. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny: 3
2. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny, liczba dzieci w tych rodzinach: 34 rodziny / 60 dzieci
3. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów na rodziny wspierające : 0
4. Liczba zawartych umów na utworzenie rodzin wspierających: 0
5. Liczba dzieci, które powróciły do środowiska z pieczy zastępczej: 1
6. Liczba placówek wsparcia dziennego: 1
7. Liczba dzieci, które miały zapewnioną opiekę w placówce wsparcia dziennego: 29
8. Liczba osób, które brały udział w grupach wsparcia, zajęciach szkoły dla rodziców: 9 rodzin / 17 dzieci
9. Rodzaj i ilość prowadzonych projektów socjalnych, w ramach których realizowane były działania opisane w niniejszym programie: 1, *Bezpieczna rodzina*

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny uczestniczyli w szkoleniach zwiększających wiedzę i podwyższających ich kwalifikacje.

ROZWÓJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie pełniący rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wypełniał zadania powiatu w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku, realizując zapisy ww. programu w tym zakresie.

Zrealizowane zadania rodzinnej pieczy zastępczej

1. Zrealizowano **wszystkie** postanowienia sądu dot. zapewnienia sopockim dzieciom miejsca w pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych (12 postanowień – dzieci w Sopocie i poza Sopotem), jak i placówce opiekuńczo – wychowawczej (6 dzieci).
2. Osiągnięto zaplanowany limit rodzin zastępczych zawodowych: 12 (w tym 1 rodzina w „banku” rodzin oczekujących na dziecko).
3. Przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, zgodnie z ustawą:
 - z pomocy w wysokości 660 zł (rodziny spokrewnione) skorzystało 39 rodzin / 45 dzieci,
 - z pomocy w wysokości 1 000 zł (rodziny zawodowe i niezawodowe) skorzystało 20 rodzin / 39 dzieci.
4. Zapewnienie zawodowym rodzinom zastępczym wynagrodzenia adekwatnego do pełnionej funkcji i stażu. Rodziny otrzymywały wynagrodzenie powyżej minimalnych kwot określonych w ustawie:
 - pogotowie rodzinne – 2 964,60 zł (ustawowo: rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2 600 zł miesięcznie),
 - rodziny zastępcze specjalistyczne – 2 635,00 zł (ustawowo: przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2 000 zł miesięcznie),
 - rodziny o najkrótszym stażu – 2 306 zł i 2 141 zł.
5. Zapewnienie środków finansowych **4 rodzinom pomocowym**, które opiekowały się powierzonymi dziećmi, w czasie uzasadnionej nieobecności rodzin zawodowych.

6. Zapewniono zgodnie z ustawą środki na pokrycie kosztów związanych z **lokałem** mieszkalnym, przyznano dofinansowanie 18 rodzinom zastępczym niezawodowym i zawodowym na kwotę 23 894 zł.
7. Zachowano zgodną z ustawą liczbę **koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** – 2 osoby obejmowały pomocą 59 rodzin zastępczych (84 dzieci z terenu Sopotu), co stanowi 100 % rodzin objętych wsparciem.
8. W roku sprawozdawczym nie wystąpiła potrzeba zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zawodowej.
9. Zapewnienie zgodnie z ustawą środków na pokrycie kosztów związanych z **remontem** 3 rodzinom zastępczym zawodowym, średnio po około 3 600 zł.
10. W ramach środków budżetu i rozeznania potrzeb:
 - dofinansowano **wypoczynek poza miejscem zamieszkania dziecka** w wieku od 6 do 18 roku życia, z którego skorzystało 34 dzieci (z rodzin zastępczych z Sopotu i dzieciom sopockim w rodzinach poza Sopotem),
 - przyznano świadczenia na pokrycie **niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** (jednorazowo), z którego skorzystało 6 rodzin na 10 dzieci, średnia wysokość pomocy na dziecko około 1 600 zł,
 - pokryto wydatki związane z wystąpieniem **zdarzeń losowych** lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, z których skorzystała 1 rodzina (884 zł).
11. Podejmowano działania w celu **promocji rodzicielstwa zastępczego i naboru kandydatów** do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej poprzez: uaktualnienie dostępnych materiałów promocyjnych, informatorów, zamieszczenie w Internecie ogłoszeń, odczytywanie pism do parafii odczytywanych podczas mszy św., spotkania z proboszczami parafii, dyrektorami szkół, przedszkoli, ośrodków kultury, bibliotek, fundacją Nasz Bocian, Stowarzyszeniem Integracji Prawnej, umieszczanie plakatów na słupach informacyjnych UM Sopotu.
12. **Zakwalifikowano** 5 osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziców zastępczych niezawodowych i 2 osoby na rodziców pomocowych. Wydano **zaświadczenia kwalifikacyjne** zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji ze sprawowania pieczy zastępczej.
13. Organizowano i prowadzono szkolenie dla **7 kandydatów** na rodziców zastępczych.
14. Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji:
 - przeszkolono 7 rodzin zastępczych **spokrewnionych**,
 - przeszkolono 1 rodzinę zastępczą niezawodową na zawodową.Zorganizowano szkolenie dla rodziców zastępczych na temat: *Dziecko w sytuacji umieszczenia w rodzinie zastępczej – jego potrzeby, lęki i konflikty wewnętrzne oraz ich wpływ na system rodzinny.*

15. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, w szczególności w ramach **grup wsparcia** – odbyło się 6 spotkań dla 10 osób.
16. Prowadzenie **specjalistycznego poradnictwa** dla rodzin zastępczych w zakresie:
- poradnictwa pedagogicznego – skorzystało 145 osób,
 - poradnictwa rodzinnego – skorzystało 286 osób,
 - poradnictwa prawnego – skorzystało 36 osób,
 - poradnictwa psychologicznego – skorzystały 124 osoby.
17. **Wzmocnienie kompetencji** i przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych poprzez zorganizowanie szkolenia połączonego z superwizją, prowadzenie grupy wsparcia oraz poradnictwa specjalistycznego.
18. Przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny oraz rodziną zastępczą **planów pomocy** dla 62 dzieci.
19. Umożliwienie rodzinom zastępczym wzajemnych kontaktów i integracji poprzez **zorganizowanie szkolenia**, grup wsparcia, jak również zorganizowanie obchodów rodzicielstwa zastępczego z okazji corocznego święta (w Adventure Park w Gdyni).
20. Przekazano do właściwego sądu 121 **okresowych opinii o sytuacji dziecka** w rodzinie zastępczej i zasadności dalszego pobytu w tych rodzinach.
21. Zorganizowano opiekę nad 8 dziećmi z rodzin zastępczych zawodowych, które zaplanowały wypoczynek. Dzieci umieszczono pod opieką 4 rodzin pomocowych.
22. Zgłoszono 4 dzieci wolnych prawnie do Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego.
23. Współpracowano ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań na rzecz dziecka i rodziny, w szczególności z Sądem Rodzinnym w Sopocie, szkołami, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Sopocie, Ośrodkiem Opiekuńczo – Adopcyjnym w Gdańsku. Uczestniczono w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych.
24. **Zapewnienie środków finansowych dla usamodzielniających się wychowanków** na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie:
- w kwocie 119 040 zł dla 21 wychowanków z rodzin zastępczych,
 - w kwocie 47 040 zł dla 8 wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych.
25. **Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom** pieczy zastępczej w formie: umożliwienia pobytu w Mieszkanium Chronionym, wynajęciu pokoju wychowankom kontynuującym naukę, poradnictwa specjalistycznego (prawnego, pedagogicznego, psychologicznego), pomocy w podejmowaniu zatrudnienia, udziału wychowanków nieaktywnych zawodowo w projekcie „Przyszłość w Twoich rękach”.

26. Wydano 78 decyzji administracyjnych odstępujących od ustalenia **odpłatności 78 rodziców** biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (58 decyzji w rodzinach zastępczych, 20 decyzji w placówkach).

27. **Pozyskano finansowe środki zewnętrzne** na realizację ustawowych zadań z Ministerstwa Polityki i Pracy Społecznej za pośrednictwem Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, realizując:

- Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 - asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 22 332 zł,
- Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013 – 1 535 zł.

28. Prowadzono **działalność diagnostyczno – konsultacyjną**, której celem było pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz szkolono i wspierano psychologicznie i pedagogicznie osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, a także rodziców dzieci objętych tą pieczę.

29. Przeprowadzono **badania pedagogiczne i psychologiczne** oraz analizę warunków bytowych i mieszkaniowych umożliwiających dziecku zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb u wszystkich kandydatów na rodziców zastępczych.

30. Zorganizowano **pomoc wolontariusza** dziecku w rodzinie zastępczej.

Zrealizowane zadania instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zrealizowanie postanowień sądu dot. zapewnienia sopockim dzieciom miejsca w instytucjonalnej pieczy zastępczej (6 dzieci sopockich) oraz zapewnienie miejsc interwencyjnych dla 2 dzieci z Sopotu.

1. Udzielano kompleksowej pomocy socjalnej, psychologicznej i pedagogicznej dziecku i jego rodzinie również w miejscu zamieszkania.

PRACA SOCJALNA

- kontynuowano pracę ze wszystkimi rodzinami (metodą kontraktu) na rzecz powrotu dzieci do rodziny naturalnej,
- prowadzono działania niwelujące marginalizację społeczną członków rodzin,
- prowadzono działania wspierające poprawę sytuacji socjalno – bytowej w domach rodzinnych wychowanków,
- wspierano rodzinę poprzez pomoc w sytuacjach kryzysowych,
- prowadzono działania, w których przeciwdziałano uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- włączano rodziców w proces wychowawczy wychowanków,
- współpracowano z instytucjami wspierającymi działania na rzecz powrotu dzieci do rodziców,
- ściśle współpracowano z Ośrodkami Adopcyjnymi na rzecz umieszczenia dzieci w rodzinie adopcyjnej (sieroty społeczne – 21 wychowanków),
- współpracowano z kandydatami na rodziców adopcyjnych (dla 2 dzieci) ,
- współpracowano z kandydatami na rodziny zaprzyjaźnione z dziećmi (dla 5 dzieci),
- w przypadku rodziców zwracano uwagę na proponowanie konstruktywnych wartości alternatywnych do oferowanych przez środowisko,
- dbano o przywrócenie funkcji opiekuńczych i wychowawczych dysfunkcjonalnemu środowisku rodzinnemu,
- monitorowano urlopowanie dzieci do domów rodzinnych (13 wychowanków),
- przesyłano do właściwego sądu wnioski z Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

POMOC PSYCHOLOGICZNA

- udzielano porad psychologicznych wszystkim dzieciom,
- prowadzono poradnictwo psychologiczne dla wszystkich kandydatów na rodziców adopcyjnych, zastępczych albo rodzin zaprzyjaźnionych,
- udzielano wszechstronnej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich dzieci,
- prowadzono porady psychologiczne, interwencje kryzysowe, mediacje rodzinne, grupy wsparcia dla rodziców oraz dla wszystkich dzieci starszych, prowadzono treningi umiejętności wychowawczych dla rodziców wszystkich wychowanków oraz treningi umiejętności społecznych dla wszystkich dzieci

i młodzieży z zaburzeniami zachowania i zajęcia socjoterapeutyczne dla wszystkich dzieci oraz młodzieży.

PRACA PEDAGOGICZNA

- wychowawca dokonywał obserwacji wszystkich podopiecznych przebywających w placówce, na podstawie których uzupełniano Kartę Pobytu Dziecka dla wszystkich wychowanków oraz realizowano utworzony wcześniej Plan Pomocy Dziecku,
- wychowawca prowadzący współpracował z członkami Stałego Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, gdzie dokonano analizy sytuacji wszystkich dzieci i inicjowano dalsze działania zmierzające do powrotu dziecka do rodziny naturalnej bądź umieszczenia wychowanków w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej,
- wdrażano podopiecznych do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w celu ukształtowania pozytywnych postaw,
- kształtowano pozytywne postawy u wszystkich dzieci i młodzieży grup podwyższonego ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w środowisku rodzinnym,
- uczono postaw funkcjonowania w grupie i poza nią,
- motywowano wszystkich wychowanków do świadomego współtworzenia zasad panujących w społeczności placówki,
- wdrażano wszystkie dzieci i młodzież do funkcjonowania alternatywnego wobec subkultur i podgrup młodzieżowych o negatywnej orientacji,
- pracowano nad wdrożeniem wszystkich wychowanków do dbałości o czystość i wzmacniano nawyki higieniczno – porządkowe.

2. Udzielano wszechstronnej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci.

- realizowano projekt „Zielone światło dla rodziny”,
- włączano rodziców w proces wychowawczy dziecka,
- umożliwiano dzieciom kontakty z rodzicami i innymi członkami rodziny, w bezpiecznych warunkach,
- prowadzono działania na rzecz przywrócenia funkcji opiekuńczych i wychowawczych dysfunkcjonalnemu środowisku rodzinnemu,
- prowadzono pracę na rzecz poprawy sytuacji życiowej w rodzinach, poprawy relacji rodzinnych.

3. Prowadzono porady psychologiczne, interwencje kryzysowe.

- realizowano projekt „Przyjazny port – pokój do terapii”,
- psycholog Domu Dziecka oferował poradnictwo psychologiczne dla rodziców oraz dla wychowanków.

4. Przywracano funkcje opiekuńczo – wychowawcze środowisku rodzinnemu.

- wspierano współpracujących rodziców w wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez rozmowy dotyczące potrzeb dzieci oraz ich zaspokajania,
- przeciwdziałano zagrożeniom: uzależnienia, przemocy w rodzinie,

- współpracowano z instytucjami wspierającymi rodziny dzieci przebywających w placówce.
5. **Kształtowano pozytywne postawy u dzieci i młodzieży grup podwyższonego ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w środowisku rodzinnym.**
- organizowano treningi umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania,
 - prowadzono zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży.
6. **Uczono przyjmowania postaw funkcjonowania w grupie.**
- rozwijano świadomość posiadanych zasobów wychowanka,
 - uczono wychowanków rozpoznawania indywidualnych predyspozycji.
7. **Wdrażanie dzieci i młodzieży do funkcjonowania alternatywnego wobec subkultur i podgrup młodzieżowych o negatywnej orientacji.**
- realizowano projekty „Zajęcia NLP – elementy rozwoju osobistego” oraz „Stawiam na rozwój – indywidualny plan pracy z dzieckiem,
 - uczono dzieci stawiania celów, ich realizacji, a następnie oceniano osiągnięte efekty,
 - zaspokajano potrzeby: rozwojowe, bytowe, emocjonalne, społeczne i religijne.
8. **W przypadku rodziców zwracano uwagę na proponowanie konstruktywnych wartości alternatywnych do oferowanych przez środowisko.**
- aktywizowano zawodowo rodziców,
 - wspierano współpracujących rodziców w wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez rozmowy dotyczące potrzeb dzieci oraz ich zaspokajania,
 - przeciwdziałano zagrożeniom: uzależnienia, przemocy w rodzinie.
9. **Wdrażano wychowanków do alternatywnych form spędzania czasu wolnego:**
- Projekt „Kółko fotograficzne”,
 - Projekty zajęcia plastyczne – „Fabryka wyobraźni” oraz „Cztery pory roku”,
 - Projekt „Śladami historii”,
 - Projekt „Kuchenne rewolucje”,
 - Projekt „Kącik majsterkowicza”,
 - Projekt „Poznajemy kulturę – kultura to też my” – m.in. wyjścia do kin, teatrów oraz udział w imprezach sportowo – kulturalnych Trójmiasta (90 imprez zewnętrznych),
 - Udział w Kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”,
 - Zapewnienie wychowankom wypoczynku letniego:
 - Organizacja warsztatów językowych (zajęcia językowe w formie gier, psychodramy),
 - Pobyt wychowanków na zimowisku oraz na obozie letnim,
 - Rozwój zainteresowań: zgrupowania oraz mecze rugbyistów, warsztat „RoboCamp”.

10. Dążono do zlikwidowania minimalizmu edukacyjnego u wychowanków.

Znaczna część wychowanków osiągnęła bardzo dobre wyniki w nauce (6 wychowanków miało średnią na koniec roku szkolnego powyżej 4,5). Zjawisko wagarów nie było problemem w placówce.

11. Zadbano o stan zdrowia wychowanków.

W omawianym roku wychowankowie skorzystali z porad 20 różnych lekarzy specjalistów. Wykonano podopiecznym również, na zlecenia lekarzy, wiele specjalistycznych badań lekarskich.

12. Na terenie placówki odbywały się regularnie spotkania wychowanek z położną mające na celu podniesienie szeroko rozumianej świadomości zdrowotnej kobiet.

13. Podnoszono kompetencje zawodowe najstarszych wychowanków poprzez warsztaty z Liderem Młodzieżowego Biura Pracy.

14 Kadra merytoryczna placówki podnosiła swoje kompetencje poprzez różnorodne formy kształcenia zawodowego

ILOŚĆ MIEJSC W PLACÓWCE – 30

W TYM:

ILOŚĆ MIEJSC SOCJALIZACYJNYCH – 28 (W TYM Grupa Usamodzielnienia – 8)

ILOŚĆ MIEJSC INTRWENCYJNYCH – 2

RUCH CIĄGŁY (I – XII 2013) – 35 dzieci

W TYM:

MIEJSCA SOCJALIZACYJNE – 24 dzieci

Grupa Usamodzielnienia – 8 dzieci

MIEJSCA INTERWENCYJNE – 6 dzieci

3 dzieci przebywających na miejscach socjalizacyjnych skorzystało również z miejsc interwencyjnych.

Zrealizowane zadania w ramach usamodzielnienia młodzieży opuszczającej rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą

1. Przygotowanie do samodzielności wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych:

Z pomocy z tytułu usamodzielnienia korzystało 29 wychowanków pieczy zastępczej (21 wychowanków z rodzin zastępczych; 8 wychowanków z placówek opiekuńczo – wychowawczych).

2. Zapewnienie właściwego przebiegu procesu usamodzielnienia wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez realizowanie Indywidualnego Programu Usamodzielnienia (IPU):

Objęcie usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, pomoc finansową, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniu chronionym), pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Udzielanie pomocy na usamodzielnienie przebiegało w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dla 7 wychowanków pieczy zastępczej), jak również ustawy o pomocy społecznej (dla 22 wychowanków pieczy zastępczej).

3. Rozwijanie samodzielności poprzez pobyt w Grupie Usamodzielnienia – filii Domu Dziecka „Na Wzgórzu”:

funkcjonowanie Grupy oparte było o rodzinny model życia. Wychowankowie uczyli się samodzielności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, świadomego podejmowania różnych ról społecznych, kształtowania pozytywnego wizerunku samego siebie, uzyskali pomoc w wyborze szkoły i nauce.

4. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, zagospodarowanie.

Wychowankowie z rodzin zastępczych		
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie
21	3	5
Wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych		
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie
6	3	0

5. Zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym:

Z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych korzystało 5 wychowanków pieczy zastępczej.

Wychowankowie z rodzin zastępczych		
Pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym	Pomoc w formie pokrycia wydatków związanych z wynajmem lokalu mieszkalnego	Uzyskanie mieszkania socjalnego z zasobów gminy
1	1	0
Wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych		
Pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym	Pomoc w formie pokrycia wydatków związanych z wynajmem lokalu mieszkalnego	Uzyskanie mieszkania socjalnego z zasobów gminy
1	2	0

6. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:

- pracę socjalną prowadzoną ze wszystkimi wychowankami pieczy zastępczej metodą indywidualnego przypadku, w kierunku przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom, szerzenie wiedzy wychowanków na temat instytucji wspomagających,
- uczestnictwo 2 wychowanków pieczy zastępczej w realizowanym przez MOPS projekcie „Przyszłość w Twoich rękach” (wsparcie zawodowe, psychologiczne, prawne, szkolenie w zakresie kreowania własnego wizerunku, udział w kursach zawodowych).

7. Wspieranie wychowanków w uzyskaniu mieszkania z zasobów Gminy Miasta Sopotu:

Udzielanie wychowankom specjalistycznego poradnictwa. Pomoc wychowankom przy złożeniu wniosku w Wydziale Lokalowym dot. przyznania lokalu mieszkalnego oraz monitorowanie ich wniosków. 6 osób ma potrzebę zapewnienia mieszkania przez Miasto Sopot. 3 wychowanków pieczy zastępczej jest umieszczonych na liście oczekujących na lokal socjalny z zasobów Gminy Miasta Sopotu. 3 osoby oczekują na umieszczenie na liście po spełnieniu warunku współpracy z MOPS przez 2 lata.

Wskaźniki badane w procesie ewaluacji programu rozwoju pieczy zastępczej:

1. Liczba rodzin objęta opieką 2 koordynatorów: 59
2. Liczba i problematyka przeprowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych: 1; *Dziecko w sytuacji umieszczenia w rodzinie zastępczej – jego potrzeby, lęki i konflikty wewnętrzne oraz ich wpływ na system rodzinny*
3. Liczba rodziców zastępczych uczestniczących w grupach wsparcia: 10
4. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej: uzależnienia, przemoc, śmierć rodziców / opiekunów, choroba, bezradność opiekuńczo – wychowawcza, rozwiązanie rodziny adopcyjnej.
5. Liczba rodzin zastępczych: 59
6. Liczba rodzin pomocowych: 4
7. Liczba dzieci umieszczonych:
 - w rodzinach zastępczych 90 (dzieci sopockie i spoza Sopotu),
 - w placówce opiekuńczo – wychowawczej 25 (dzieci sopockie).
8. Odsetek dzieci sopockich przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wśród wszystkich dzieci objętych pieczą zastępczą (narastająco): 78
9. Liczba dzieci:
 - opuszczających rodziny zastępcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej: 2
 - opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej: 0
10. Liczba usamodzielniających się wychowanków:
 - z rodzin zastępczych: 21 osób (pomoc pieniężna, praca socjalna),
 - z placówek: 8 osób (pomoc pieniężna, praca socjalna).
11. Liczba osób pełnoletnich usamodzielnianych, które skorzystały z mieszkania chronionego: 2.

Budżet Programu w 2013 roku

L.p.	Szacunkowy koszt i struktura finansowania działań w ramach Programu, wg źródeł finansowania	Wykonanie w zł
	Ogółem	4 187 884
	WSPIERANIE RODZINY	338 223
	z tego:	
1.	Zatrudnienie asystenta rodziny	113 098
2.	Zatrudnienie opiekuna do pracy podwórkowej	18 075
3.	Zatrudnienie specjalistów do prowadzenia poradnictwa	17 362
4.	Szkolenie asystentów rodziny	0
5.	Szkolenie rodzin wspierających	0
6.	Powołanie rodzin wspierających	0
7.	Zapewnienie wypoczynku	14 688
8.	Zapewnienie opieki dzieciom w placówce wsparcia dziennego	175 000
	PIECZA ZASTĘPCZA	3 849 661
	z tego:	
1.	Wynagrodzenia z pochodnymi dla rodzin zastępczych zawodowych	416 465
2.	Wynagrodzenie pomocy domowej i osoby do sprawowania opieki i wychowania	0
3.	Pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej	742 640
4.	Dofinansowanie do wypoczynku dla dzieci w wieku od 6 – 18 lat	34 899
5.	Jednorazowa pomoc z tytułu przyjęcia dzieci do rodziny zastępczej	16 398
6.	Pomoc losowa	884
7.	Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków zgodnie z Indywidualnym Programem usamodzielnienia w rodzinach zastępczych usamodzielnienia w placówkach	119 040 47 040
8.	Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego	22 407
9.	Przeprowadzenie remontu	10 700
10.	Szkolenia i specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych	1 956
11.	Koszty pośrednie związane z obsługą administracyjno – biurową rodzin zastępczych (w tym: wynagrodzenia z pochodnymi pracowników, media, materiały i wyposażenie)	442 700
12.	Dotacje na utrzymanie dzieci z terenu Sopotu umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	0
13.	Dotacje na utrzymanie dzieci z terenu Sopotu umieszczone w rodzinach zastępczych w innych powiatach	120 351
14.	Utrzymanie publicznej placówki opiekuńczo – wychowawczej	1 874 181
15.	Dotacja celowa na zadania zlecone Fundacja „Rodzina Nadziei”	0

ZESTAWIENIE POTRZEB

W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

1. Utworzenie rodziny wspierającej.
2. Zapewnienie dostępu do specjalistów np. psychiatry, psychotraumatologa.
3. Podnoszenie efektywności oddziaływań socjalnych poprzez rozwój kompetencji kadry merytorycznej.

W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. Zapewnienie świadczeń fakultatywnych wspierających funkcjonowanie rodzin zastępczych.
2. Zapewnienie wynagrodzenia na dotychczasowym poziomie dla zawodowych rodzin zastępczych.
3. Utworzenie nowej rodziny zastępczej zawodowej, szczególnie dla rodzeństw i dzieci niepełnosprawnych.
4. Podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych poprzez organizację szkoleń.
5. Pozyskanie kandydatów na rodziny pomocowe i zapewnienie środków na ich funkcjonowanie.
6. Stałe podnoszenie efektywności oddziaływań socjalnych oraz psychologiczno-pedagogicznych poprzez rozwój kompetencji kadry merytorycznej.